

Dispensation, kan faa Tjenestealder for den Virksomhed, som han har udført udenfor det offentlige Skolevæsen.

I øvrigt skal jeg med disse Bemærkninger tillade mig at anbefale det foreliggende Forslag til velvillig Behandling og hurtig Fremme her i Tinget.

Wilmann: Det foreliggende Lovforslag ligesom ogsaa den bestaaende Lov om Lønning for Lærere og Lærerinder i Folkeskolen skelner mellem Købstadlærere og Lærere paa Landet. For Købstadlærernes Vedkommende er fastsat en bestemt Lønningsmaade og en anden for Lærere paa Landet. I Anledning deraf havde jeg i Lørdags Besøg af en Lærer ude fra min Kreds, som talte paa flere Læreres Vegne, og som mente, at man for Landets Vedkommende ikke skulde skære alle over een Kam, men at indenfor den Del af Landet, han kaldte, og som ogsaa er bleven benævnt, købstadlignende Dele af Landet, tæt befolkede Dele, skulde man efter hans Ønske komme ind paa en lignende Ordning som den, man har i Byerne. Han gik ud fra — og det er der noget i —, at man ikke saadan kan fastsætte en ensartet Regel for hele Landet, naar man vil naa det retfærdige, og det er jeg fuldstændig enig med ham i. Spørgsmaalet er blot, hvorledes man skal naa at træffe Skellet, hvad der skal være Land, og hvad der skal anses for bylignende, tæt bebygget, og det Skel er vist ikke saa let at træffe.

Spørgsmaalet herom har jo været fremme ved mange forskellige Lejligheder her i Tinget. Ved de Lønningslove for Tjenestemænd, vi for faa Dage siden behandlede, søgte man jo at komme noget ind derpaa, idet man skelnede mellem Byer, der ikke vare Købstæder, med større og mindre Indbyggertal, og selve Landet. Jeg er nu ikke sikker paa, at det netop er det rette Skel. Jeg havde Lejlighed til at paapege, at ogsaa denne Maade at dele det egentlige Land og de tætbefolkede Dele af Landet paa havde sine uheldige Sider. I dette Tilfælde, hvor det gælder Skolevæsenet, kunde man maaske være tilbøjelig til at gaa den Vej at sige, at en Skole med saa og saa mange Børn, saa og saa stor Klasse-deling og saa og saa mange Lærere, regnede man ikke for at være en almindelig

Landsbyskole, men enten regnede man den for at være en Købstadskole, eller man gav den en helt ny Lønningsmaade, som man særlig indrettede for disse købstadlignende Skoler. Jeg tror imidlertid, at den Maade at ordne det paa vilde være uheldig, fordi det meget let kunde føre til, at den for Folkeskolen saa udmærkede Bevægelse, der nu i en Række af Aar har været oppe, for at centralisere Skolen, skaffe den større Klassedeling og ansætte flere Lærere ved samme Skole, blev standset. Jeg tror derfor ikke, man skulde gaa den Vej, men jeg har derimod tænkt mig en anden Maade at komme frem paa. Jeg tør ikke sige, at det er den eneste og rigtigste Maade, jeg skal kun fremsætte denne Tanke til velvillig Overvejelse i det Udvalg, der nedsettes i denne Sag. Jeg har tænkt mig, at man ved at gaa frem efter Befolkningstætheden muligvis kunde faa en Norm for, hvad der var Landsbyskole i den Forbindelse, jeg her tænker paa, og hvad der var bylignende Skoler. Vi fik i Fjor, tror jeg det var, en Statistik over, hvor stort Areal der hører til hver Sognekommune, ja, til hvert Sogn, og vi have jo ligeledes en Statistik fra i Fjor over Indbyggertallet. Jeg tænkte mig da, at man ved Hjælp af disse to Statistikker kunde skaffe sig Oplysninger om Befolkningstætheden i de forskellige Sogne eller Kommuner. Jeg siger udtrykkeligt: Sogne *eller* Kommuner, for det kan meget godt tænkes, at der indenfor en Kommune er to Sogne, hvoraf det ene Sogns Bebyggelse absolut maa henføres under Landet, medens det andet Sogns Bebyggelse, hvis man faar Begrebet bylignende Kommuner, maa henføres derunder. Jeg prøvede i Gaar at faa nogle Tal frem for derefter at danne mig en Mening om, hvor man skulde sætte denne Grænse. Jeg beregnede en Mængde Indbyggertal pr. Tønde Land i en Mængde Kommuner i Københavns Amtsradsreds og ogsaa i enkelte Kommuner og Sogne indenfor andre Amtsradsredse. Jeg skal ikke nævne disse Tal, men jeg fik derved den bestemte Opfattelse, at det maatte være muligt ad denne Vej som Resultat at naa til et Grundlag, saaledes at man kunde dele Skolerne paa Landet i de egentlige Landsbyskoler og Skoler i købstadlignende Distrikter, som saa kunde faa en særlig, fra